

KOMMER KOMMISSIONEN ATT BROMSA FÖRNYBARA ENERGIKÄLLOR OCH TILLÅTA NYA KOLSUBVENTIONER PARALLELLT MED COP22 I MARRAKECH?

Jakop Dalunde
Ledamot, Europaparlamentet

The Greens | European Free Alliance
in the European Parliament

Bryssel/Marrakech, 14 november 2016

I utarbetandet av det kommande vinterpaketet (ett "Jumbopaket" på åtta lagstiftningar som släpps den 30 november) ägnar sig Junckerkommissionen åt orent spel kring förnybara energikällor bakom en snygg kommunikationsretorik om egenkonsumtion och energimedborgare. I ett läge där den senaste statistiken från UNEP visar att EU:s klimatambitioner inte är förenliga med 1,5-gradersmålet som fastställdes i Parisavtalet, hotar det kommande lagstiftningspaketet på allvar utvecklingen av förnybara energikällor i Europa! I Bryssel tar man till fula knep medan uppmärksamheten riktas på COP22 i Marrakech.

Introduktion

Den 15 juli 2014 lade Jean-Claude Juncker fram sina prioriteringar för den nya kommissionen. Inom energisektorn förklarade han sin avsikt att skapa en flexibel energiunion med en framsynt klimatförändringspolitik. I februari 2015 grundade sig den nyfödda energiunionen på fem ömsesidigt förstärkande dimensioner: säkerhet, solidaritet och förtroende; en helt integrerad inre energimarknad; energieffektivitet; utfasning av fossila bränslen i ekonomin; forskning, innovation och konkurrenskraft.

Den första dimensionen, energisäkerhet, har i stor utsträckning behandlats i "vinterpaketet" från 2015, där kommissionen presenterade nya regler för att trygga gasförsörjningen och mellanstatliga avtal samt strategier för flytande naturgas, lagring av gas, uppvärmning och kylning. Den sista dimensionen kommer att behandlas i början av 2017 med ett helt innovationspaket, bland annat EURICS som håller på att utarbetas av kommissionär Moedas.

Återstår gör tre centrala delar av energiunionen: energieffektivitet, förnybara energikällor och den inre marknaden. I "vinterpaketet" som ska presenteras den 30 november bör konkret lagstiftning och strategier läggas fram för att uppfylla ordförande Junckers viktigaste löften på detta område:

- *"Jag vill att Europas energiunion blir världsledande inom förnybara energikällor."*
- *"Jag vill också avsevärt förbättra energieffektiviteten utöver målet för 2020, särskilt när det gäller byggnader, och jag är positiv till ett ambitiöst, bindande mål i detta syfte."*

Konkret innebär det att kommissionen bör lägga fram åtgärder som främjar en snabbare spridning av den "nya energivärlden": förnybara energikällor, effektivitet, smarta nät och flexibla marknader. Detta är helt nödvändigt för att i stor omfattning locka till sig de nya investeringar

som krävs för att nå 1,5-gradersmålet och ha skuggan av en chans att vinna kapplöpningen om grön teknik mot Kina, USA, Sydkorea, Japan och andra länder. Den här förändringen medför en förstärkning av de utmärkta befintliga lagstiftningarna, framför allt direktivet om förnybara energikällor, direktivet om energieffektivitet och elmarknadsdirektivet, när det gäller **ambition, styrning och marknadsorganisation**.

Genom att vara tuff mot förnybara energikällor, slapp i synen på kol och blunda för kärnkraften skyddar kommissionen den gamla energivärlden

Kommissionen säger sig bekämpa alla oberättigade anslag men i själva verket är deras huvudsakliga fokus förnybara energikällor.

När det gäller kärnkraften beviljade kommissionen en avsevärd subvention för att bygga och driva Hinkley Point C. Kommissionen vägrar att införa separata fonder för avfallshantering och avvecklingskostnader, eller att upprätta en gemensam ansvarsordning vid olyckor. Inte ett ord om dessa frågor i det nya elmarknadsdirektivet!

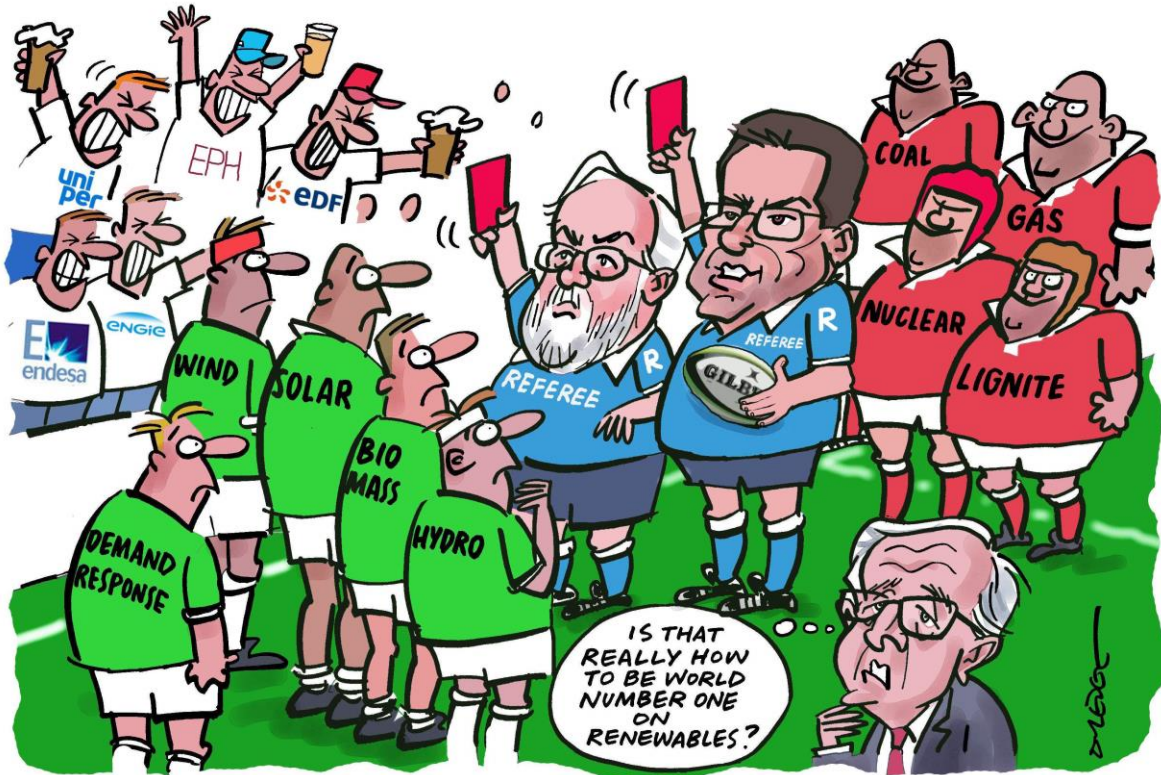
I fråga om fossila bränslen verkar kommissionen för enorma nya subventioner till kol och gas som medlemsstaterna beviljat genom kapacitetsmekanismer. Den nya artikel 23 i elförordningen innehåller inte några CO2-kriterier!

Att bana väg för en "ny energivärld" innebär också att sluta skydda gamla intressen. Vi måste äntligen avbryta anslagen som fortfarande går till gas, kol, olja och kärnkraft. Faktum är att den nuvarande bristen på den europeiska elmarknaden inte orsakas av den omfattande spridningen av ny flexibel produktionskapacitet utan snarare av den **gamla oflexibla kol- och kärnkraftskapaciteten** som fortfarande är i drift. Överkapacitet och ett lågt pris på kol som orsakas av en misslyckad handel med utsläppsrätter driver grossistpriset på el till historiskt låga nivåer. Snedvridningen gör att vind- och solkraft framstår som dyrt på konstgjord väg trots att alternativen är billigare än någonsin. Stelhet tvingar marknaden att följa kraftverk som måste köras, vilket inskränker grön energi och hindrar flexibilitet som bygger på förnybara energikällor, energilagring och efterfrågestyrning.

Är vice ordförande Šefčovič och kommissionär Arias Cañete verkligen villiga att ta itu med den gamla världen och främja den nya? De första läckta dokumenten som lagts fram vid kommissionens interna samråd är tyvärr mycket oroväckande: sänkt ambitionsnivå, svagare styrning, fler marknadshinder för förnybara energikällor. Dessutom har det inte beslutats om en enda åtgärd i syfte att avbryta anslagen till kol- och kärnkraft.

Tvärtom, skulle kapacitetsmekanismerna främja byggandet av nya kolkraftverk i Europa till följd av det så kallade "teknikneutrala" synsättet.

Vi anser snarare att reviderade lagstiftningar bör ta itu med situationen genom att ge rätt signal till konventionella operatörer att ta fram en **strategi för att avveckla kol- och kärnkraften**. En sådan utfasning av den gamla energivärlden måste ske gradvis och organiseras så att den nya energivärlden som bygger på förnybara energikällor och flexibilitet tar över. Detta kan lätt uppnås om kommissionen är beredd att avbryta anslagen till kol- och kärnkraften (se ruta). 2017 bör vara året då en konkret plan för kolutfasning upprättas som utnyttjar hela den tillgängliga EU-budgeten och framför allt strukturfonderna för att hjälpa till vid övergången i kolbrytningsområden. Slutligen bör den nya energivärlden vara **högeffektiv** när det gäller att sluta med energislöseriet och inte producera mer än vi konsumerar. Och den bör verkligen sätta **konsumenterna i centrum** och ge dem incitament att bli energimedborgare, snarare än att skydda oligopolens egna intressen.

1. Energieffektiviteten i centrum

Energieffektiviteten i centrum ska inte bara vara en slogan. Det kräver en förändring och förbättring av den gällande lagstiftningen i en rad frågor.

För det första bör **energieffektivitetsmålet för 2030** vara bindande och sättas till rätt nivå. Vi vet att energieffektivitet är en av de viktigaste strukturella reformer som kommissionen bör lägga fram mot bakgrund av dess många fördelar när det gäller skapande av arbetstillfällen, socioekonomisk utveckling, fattigdomsbekämpning, geopolitisk förskjutning. Målet för 2030 bör därför läggas på den mest kostnadseffektiva nivån, det vill säga minst 40 procent.

För det andra måste **artikel 7 i direktivet om energieffektivitet** ses över för att förstärka avsikten bakom inrättandet av **energisparskyldigheter**: utveckla ett marknadsbaserat synsätt för att värdera energieffektivitet. Detta har tagits upp av många medlemsstater med två positiva bieffekter: främjande av tredjepartsfinansiering av energiproduktivtetsinvesteringar i den europeiska tillverkningsindustrin och diversifiering mot energitjänster av de allmännyttiga företagens affärsmodell. I den reviderade artikel 7 bör tidsfristklausulen strykas för att skapa långsiktig synlighet, ambitionsnivån höjas till minst 1,5 procent av de årliga besparingarna och berättigade åtgärder redovisas för att skapa klarhet.

För det tredje bör **artikel 8 i direktivet om energieffektivitet** öppnas på nytt för att utöka energirevisionsskyldigheterna så att små och medelstora företag och stora kommersiella byggnader också kan fånga förbättringar av konkurrenskraften kopplade till bättre energiproduktivitet.

Revisionernas resultat bör offentliggöras på öppna hubbar så att teknik- och tjänsteleverantörer kan göra skräddarsydda erbjudanden.

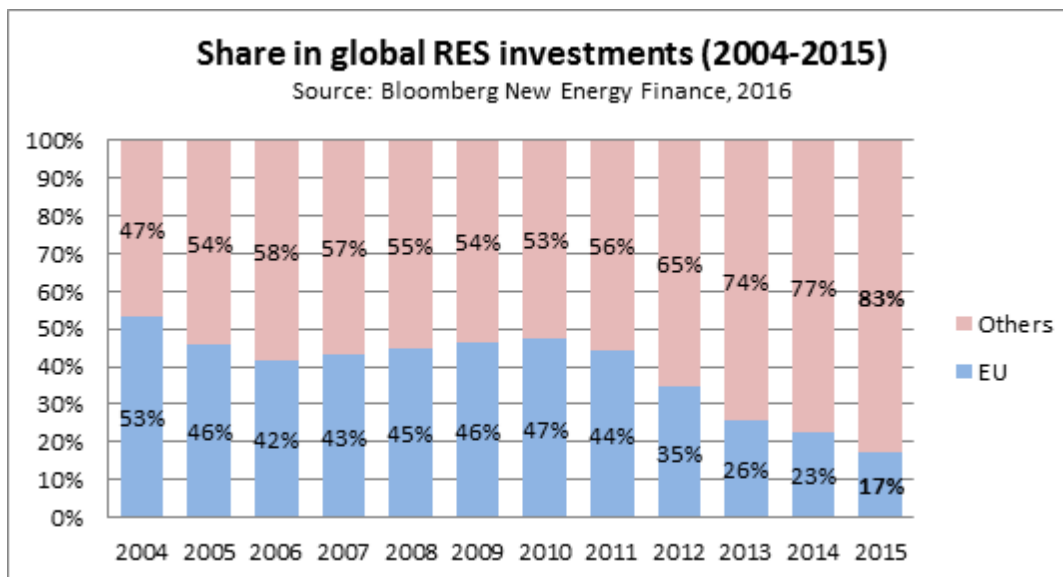
För det fjärde bör **artikel 8 i direktivet om byggnaders energiprestanda** återspegla det faktum att **kommersiella byggnader och kontorslokaler** är de mest lovande plattformarna för innovation av teknik, material och affärsmodeller. De underlättar för nya aktörer att komma in på marknaden, särskilt när det gäller förständig hantering. I artikel 8 i direktivet om byggnaders energiprestanda bör tröskeln sänkas för obligatorisk byggnadsautomatisering (se bifogat policydokument om kommersiella byggnader).

För det femte bör huvuddelen av åtgärderna för att uppnå koldioxidneutrala byggnader fram till 2050 inriktas på befintliga byggnader. Den nuvarande renoveringstakten i Europa är helt enkelt inte hög nog. I det reviderade direktivet om byggnaders energiprestanda bör högre ambitioner framföras, med stöd av en rad främjande åtgärder: mer **tekniskt stöd**, omtolkning från Eurostats sida av **offentliga redovisningsregler** som försvårar tredjepartsfinansiering, **öronmärkning för energieffektivitet i den strategiska investeringsfonden**, en europeisk strategi för **kompetens och utbildning**. Dessutom bör ett särskilt program startas för att förbättra tillgängligheten till energieffektivitetsprogram för låginkomsttagare; det enda sättet att bidra till att minska energifattigdomen i Europa.

Slutligen bör kommissionen lägga fram en ambitiös **arbetsplan med fokus på ekodesign för 2017-2019**. Standarder är avgörande för att generera nettobesparingar och minska storleken på konsumenternas räkningar. Mot bakgrund av åtgärdens enorma potential gläder vi oss åt att kommissionen slutligen har beslutat att lägga fram arbetsplanen för 2017-2019 som varit blockerad internt alltför länge. Förslaget att utvidga krav på ekodesign till nya produkter som hissar, handtorkar och solpaneler är ett mycket uppmuntrande tecken. Kommissionen bör dock inte ge efter för EU-skeptiska röster och våga utvidga planen till andra produkter som brödrostar och hårtorkar.

2. Väntar ett förlorat årtionde för förnybara energikällor i Europa?

”Vinterpaketets” betydelse måste mätas mot signalen som skickas till investerare och projektutvecklare att även i fortsättningen prioritera investeringar i förnybar energi i Europa, förmågan att skapa marknader för nya aktörer (städer, aggregerare, små och medelstora företag ...) och ny teknik (smarta nät, elektromobilitet) och framstegen mot att avlägsna aktuella marknadsarrangemang som skyddar den gamla kol- och kärnkraftsbaserade energivärlden. Men under inflytande av energioligopolen som samlades i Magritte-gruppen och dess egna interna gäng som uteslutande förespråkar handel med utsläppsrätter lägger kommissionen nu fram ett helt innehållslöst direktiv, vilket gör att vi går mot ett förlorat årtionde för förnybara energikällor. Har du någonsin sett en världsledare med en krympande hemmamarknad?

För det första **saknar** revideringen av direktivet om förnybara energikällor **ambitioner**. EU:s mål som anges i artikel 3 i direktivet om förnybara energikällor bör höjas från 30 till 35 procent fram till 2030. Ett tak på 27 procent är ett steg tillbaka om vi beaktar den ytterligare kapacitetsvolymen: när det gäller volym skulle det motsvara en halvering av den nya kapaciteten som installeras per år jämfört med perioden 2010-2020! Det innebär en ännu lägre nivå än den kapacitet som kommissionen förutser i referensscenariot business as usual. Kommissionen bör lägga fram ett trovärdigt scenario för att öka volymen ny förnybar kapacitet under nästa årtionde inom intervallet 30 till 35 procent.

För det andra är styrningsmodellen som kommissionen lagt fram otillräcklig och tafatt. **Kommissionen bör lägga fram en trovärdig och stabil styrelseform i direktivet om förnybara energikällor**. Det nuvarande systemet som bygger på bindande nationella mål gjorde det möjligt för Europa att bli världsledande inom förnybara energikällor. Men situation hotas av en icke-normativ strategi av frivilliga åtaganden som föreskrivs i detta skede. Utan bindande nationella mål kommer medlemsstaterna att anta en avvaktande hållning. Här finns en risk för småskjutsproblematik och kommissionen bör åtminstone ta fram vägledande nationella riktmärken så att medlemsstaternas insatser kan mätas. Vidare bör kommissionen föreslå att man upprättar en **överbryggande** mekanism som garanterar att alla medlemsstater deltar i EU:s insatser på ett rättvist sätt. Den överbryggande mekanismen som föreslås i den nya förordningen om styrning är otillräcklig eftersom den skjuter upp eventuella korrigerande åtgärder till 2025 om EU inte är på rätt spår. Förslaget innebär osäkerhet för investerare under perioden 2020-2025, särskilt när det gäller havsbaserad vindkraft där tillverkare och utvecklare behöver en långsiktig vision. Tusentals arbetstillfällen står på spel.

För det tredje bör en revidering av direktivet om förnybara energikällor omfatta möjligheten för medlemsstaterna att fortsätta med **stödprogram för förnybara energikällor** för perioden 2020-2030. Dessa bör bygga på gemensamma principer (till exempel en gemensam regelbok) om hur man bäst utformar sådana mekanismer. De gemensamma principerna bör också omfatta undantag *av mindre betydelse* för små projekt som drivs av enskilda medborgare, kooperativ och små och medelstora företag.

Det största steget tillbaka som kommissionen planerar är till sist upphävandet av de förnybara energikällornas **prioriterade förtur** enligt artikel 16 i det nuvarande direktivet om förnybara

energikällor. Kommissionen föreslår att man avskaffar bestämmelserna och ersätter dem med nya artiklar 11 och 12 i elförordningen, vilket innebär att medlemsstaterna (som konservativa regeringar i Spanien och Polen) inte behöver ge förtur till förnybara energikällor. Dessutom skulle även regeringar som har en positiv inställning till förnybara energikällor vara maktlösa eftersom de, om de väljer att fortsätta att ge förtur till förnybara energikällor, bara skulle kunna göra det under en begränsad tid och upp till en övre gräns på 15 procent av elproduktionen! Det skulle också helt hindra utvecklingen av biomassa via kraftvärme, bland annat högeffektiva kraftvärmeverk och kraftvärme på industriell nivå. I kommissionens egen konsekvensanalys betraktas förtur till förnybara energikällor som en förutsättning för att inte kol- och kärnkraft som måste köras ska fortsätta att produceras när förnybara energikällor begränsas. Mitt i COP22, vid en tidpunkt när klimatförändringarna bör vara i centrum för EU:s politik är upphävandet av de förnybara energikällornas förtur oacceptabel.

Befintligt EU-direktiv om förnybara energikällor

- Ambitiöst mål på 20 procent fram till 2020 som går ut på att fördubbla förnyelsebara energisystem på ett årtionde
- Stark styrning med bindande nationella mål och strategier
- Krav på förtur till förnybara energikällor

Nytt EU-direktiv om förnybara energikällor

- Otillräckligt mål på 27 procent fram till 2030 som går ut på att halvera installationen av förnyelsebara energisystem på ett årtionde
- Svag styrning utan varken bindande nationella mål eller en trovärdig överbryggande mekanism
- Ingen förtur till förnybara energikällor

Kommissionen har nu två veckor på sig att ompröva sina avsikter och den 30 november lägga fram ett ambitiöst direktiv om förnybara energikällor som ger förtur till förnybara energikällor, höjer ambitionsnivå och stärker styrningen.

3. En ny marknadsstruktur: konsumenterna i centrum

Mitt i klimatförhandlingarna i Marrakech måste kommissionen lägga fram **tydliga regler mot upprättandet av kapacitetsmarknader för nya kolkraftverk**. Men med den nya artikel 23 i elförordningen ger kommissionen medlemsstaterna rätt att införa subventioner till ny kolkapacitet! Kommissionen ignorerar Europaparlamentets uppmaningar om att införa strikta villkor och främja mindre marknadsstörande instrument som riktade nätverk/strategiska reserver, trots att dessa reserver bevisligen kan vara tio gånger billigare för konsumenterna än fullfjädrade kapacitetsmarknader.

För det andra är all skicklig retorik om en mer konkurrenskraftig och flexibel detaljhandelsmarknad som gynnar konsumenterna och ökar deras aktiva deltagande i systemet uppmuntrande. Det finns en bra formulering om nödvändigheten att tillåta egenproduktion utan att möta marknadshinder och icke marknadsrelaterade hinder som överbeskattnings, oproportionerlig nättariff eller komplicerade administrativa godkännandeförfaranden. Men retoriken försvinner när vi börjar analysera innehållet i vinterpaketet. Goda avsikter står i strid med två viktiga punkter. Hur kan man se till att medborgare, kooperativ, energigemenskaper och små och medelstora företag uppmuntras till egenproduktion samtidigt som man upphäver förturen för överskottselektriciteten de producerar från förnybara energikällor? Genom att **göra förturen till förnybara energikällor frivillig och sätta ett tak på 15**

procent och 250 kW förhindrar kommissionen i själva verket egenkonsumtion. Vad innebär ett EU-direktiv om aktiva energimedborgare om medlemsstaterna inte måste tillämpa det? Jag kommer nu till den andra motsägelsen. Hur ser man till att systemet verkligen blir demokratiskt och konsumentfokuserat om **spelreglerna fortfarande fastställs av oligopolen** via dotterbolag (systemansvariga för distributionssystem)? Inrättandet av ett organ för systemansvariga för distributionssystem på EU-nivå är en kontraproduktiv lösning eftersom det skulle ge ledande aktörer möjlighet att fastställa de regler som gäller för konkurrenterna. Däremot är struktureringen av systemansvariga för distributionssystem på EU-nivå en nödvändighet eftersom de allt oftare kommer att vara i centrum för energiomställningen. De flesta förnybara energikällor är redan anslutna på distributionsnivå och vikten av distributionsnätet kommer att öka i och med elektromobilitet och utbyggnaden av flexibilitetsalternativ. Men för att organisera omvandlingen på ett öppet och konkurrenskraftigt sätt bör systemansvariga för distributionssystem förbli neutrala marknadsförmedlare. Eftersom nästan 70 procent av EU:s distributionsnät tillhör oligopol som fortfarande dominerar elsektorn bör kommissionen presentera konkreta idéer om hur man **skiljer energiproduktion från förvaltning av näten**.

För det tredje bör kommissionen tillföra klarhet till **öppnandet av alla relevanta marknader för flexibilitetsleverantörer (efterfrågestyrning, lagring)**, särskilt när det gäller balanstjänster och stödtjänster. Artiklarna 5 och 6 i den reviderade elförordningen visar intressanta indikationer i denna riktning. Systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem bör utforma produkter så att efterfrågestyrning och lagringsoperatörer deltar fullt ut och på ett effektivt sätt. Systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem bör inte få drivas med hjälp av efterfrågestyrning och lagringsportföljer. Dessutom bör kommissionen hitta en lösning på ersättningsfrågan som hämmar aggregerarnas affärsmodell. Bör man kompensera den italienska restaurangen om man väljer att gå på den kinesiska? Eller bör man kompensera Renault för bilen de inte sålde när du valde att ta bussen? Aggregerarnas skyldighet att kompensera elleverantörer och ingå komplicerade avtal med dem utgör ett hinder och bör undanröjas. Den nuvarande kompensationskyldigheten i Frankrike som EDF och EURELECTRIC vill bredda till att omfatta hela EU skulle straffa konsumenterna och samtidigt skydda och höja intäkterna för leverantörerna på konstgjord väg på basis av gamla konventionella kraftverk. Formuleringen i artiklarna 12 och 16 i det reviderade eldirektivet är ett steg i rätt riktning och bör behålla sin nuvarande utformning.

Sammanfattningsvis äventyras EU:s prioritering att locka nya investeringar till förnybara energikällor (som bygger vidare på steg som den strategiska investeringsfonden) av Šefčovič/Arias Cañete-paketet som kommer att förstöra investerarnas förtroende för den lovande sektorn.

Vinterpaketet bör bedömas mot bakgrund av ordförande Junckers politiska löften. De tidiga signalerna är inte uppmuntrande. Kommissionen bör göra bättre ifrån sig!

*Jag vill att Europas energiunion blir
världsledande inom förnybara
energikällor!*

Jean-Claude Juncker, juli 2014

**Energy Union Package
November 2016**

At least 35% RES by 2030

National binding targets

**Common rulebook for
support schemes**

**De minimis exemptions for
small projects**

Priority access and dispatch

**A right to self-generation
for all citizens**

**Participation of
demand-side to all markets**

**Limit generators' influence
over DSOs**

**Strict conditionality for
capacity markets**

Baserat på policy paper "Commission to slow down renewables and allow new coal subsidies in parallel to Marrakech COP22?" av Claude Turmes, Europaparlamentariker.

Kontakt

Daniel FRELEN
Politiskt sakkunnig till Jakob Dalunde
Gruppen de Gröna, Europaparlamentet

The Greens | European Free Alliance
in the European Parliament

Europaparlamentet
Rue Wiertz, 60, ASP 04 E 202, B-1047 Brussels
Telefon: +32 2 28 45 752 - Fax: +32 2 28 49 752